

Херсонський державний аграрно-економічний університет
Факультет рибного господарства та природокористування
Кафедра водних біоресурсів та аквакультури

Сучасний стан водних екосистем
Півдня України та методи їх відновлення
у повоєнний період

За редакцією Коржова Є. І.

Херсон – 2024

С 13

С 13 **Сучасний стан водних екосистем Півдня України та методи їх відновлення у повоєнний період** : зб. наук. праць / Колектив авторів; за ред. док. філос., к.г.н. Є. І. Коржова. Херсон, 2024. 212 с.

ISBN

Колектив авторів:

Коржов Є. І., Коваль В. В., Демченко В. О., Стадніченко С. В.,
Куракина О. М., Заморов В. В., Караванський Ю. В., Снігірьов С. М.,
Боровік Л. В., Бігдан О. В., Шляшенко О. Л., Шапран І. А.,
Сидоренко А. Ю., Жданюк О. І., Рудік В. А., Левченко В. В.,
Голубятников М. І., Мінаєва Г. М., Іванова Н. О., Великолуг О. В.,
Герасименко О. А., Тюпа В. В., Мельниченко С. Г., Уманець І. С.,
Хомякова В. В., Заленська Є. А., Гончарова О. В., Ящук А. О.,
Шевченко В. Ю., Безродній О. Г., Бойко Ю. В., Бондаренко А. С.,
Лошкова Ю. М., Головка А. А., Скиданов С. В., Крилевський І. М.,
Рубіш М. М., Яковець С. М., Чапленко С. М.

Збірник наукових праць розглянуто та схвалено на засіданні кафедри водних біоресурсів та аквакультури ХДАЕУ – *протокол № 5 від «27» листопада 2024 року*; та схвалено і рекомендовано до видання Методичною радою факультету рибного господарства та природокористування ХДАЕУ – *протокол № 9 від «27» листопада 2024 року*.

Головний редактор:

Коржов Є. І. – доктор філософії, кандидат географічних наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури Херсонського державного аграрно-економічного університету.

ISBN

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів, викладених у публікаціях, несуть автори.

© Автори, 2024

© Кафедра водних біоресурсів та аквакультури, 2024

© Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2024

**ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ
ПІВДНЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

Мельниченко С. Г.

*здобувач ступеня доктора філософії четвертого року навчання,
Херсонський державний аграрно-економічний університет, Херсон*

Дослідження впливу російської агресії на екологічний стан водних об'єктів на півдні України є надзвичайно актуальним через його масштабні та багатопланові наслідки. В умовах загострення напруженості конфлікту посилюється занепокоєння щодо екологічних наслідків військової активності, таких як забруднення від боєприпасів, розлив нафти та пошкодження критично важливих об'єктів інфраструктури, серед яких можна виділити водоочисні споруди [5, 6].

Вітчизняні науковці, фінансові організації та міжнародні фонди, станом на 11 жовтня 2023 року надали оцінку фінансовим збиткам водного фонду України, які склали 81,7 млрд. гривень. Це свідчить про досить масштабні руйнування та забруднення водних об'єктів на півдні України, спричинені активними бойовими діями. Водні ресурси Півдня України відіграють водночас декілька функцій, зокрема: зрошення сільськогосподарських угідь регіону та забезпечення підприємств водою; забезпечення продовольчої безпеки населення України; є джерелом питної та санітарно-гігієнічної води. З огляду на важливу роль водних об'єктів у комплексі народного господарства регіону, їх повоєнне відновлення є досить важливим та актуальним [1, 2].

Важливими аспектом у післявоєнному відновленні водних об'єктів Півдня України є взаємна співпраця громадськості, органів влади, українських і міжнародних фінансових та екологічних організацій. В контексті забезпечення екологічної безпеки водних екосистем регіону в довгостроковій перспективі необхідне вирішення наступних завдань [3, 4]:

- реформування і зміцнення законодавчої та організаційної складових природоохоронної діяльності на водних об'єктах, їхня адаптація до умов постконфлікту;
- автоматизація, використання блокчейн-технологій, розширення та відновлення екологічного моніторингу водних екосистем, особливо це актуально є для територій Півдня України, де наразі тривають активні бойові дії та для окупованих територій;
- відновлення критично-важливої водної інфраструктури, яка була зруйнована під час ведення бойових дій;
- відновлення та модернізація систем водовідведення та водопостачання за принципами раціонального водокористування;
- оновлення очисних споруд на промислових підприємствах та «правильне» використання мінеральних добрив при проведенні сільськогосподарських робіт, зокрема застосування органічних добрив;
- створення активної інформаційної кампанії та розробка заходів задля залучення іноземних коштів у відновлення та розбудову водних об'єктів Півдня України;
- розробка механізмів та заходів щодо очищення водних об'єктів, які зазнали найбільшого негативного впливу під час війни;
- орієнтація не лише Півдня, але й всієї України на курс «європейської зеленої політики», однією зі складових якого є стале використання та екологічна стабільність водних екосистем;
- встановлення регулярного моніторингу за станом водних біоресурсів на ділянках водних екосистем, які зазнали найбільшого впливу військових дій.

Заключення.

Таким чином, водні ресурси півдня України виконують критично важливі функції для продовольчої безпеки та забезпечення водою населення й підприємств. Для відновлення водних об'єктів необхідна активна співпраця між державними органами, науковцями та міжнародними організаціями, а також впровадження інноваційних технологій у моніторинг і очищення водних

екосистем. У довгостроковій перспективі реалізація заходів з екологічної стабільності та раціонального водокористування стане запорукою відновлення і збереження водних ресурсів Півдня України.

Перелік використаних джерел

1. Бунякова Ю. Я., Рибак М. О. Аналіз еколого-економічних наслідків війни в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 75. С. 160-164. Doi: <https://doi.org/10.32782/infrastruct75-29>
2. Войтюк Д., Єрмолаєва Т. Наслідки впливу військових дій на стан навколишнього природного середовища. *Grail of Science*. 2023. № 28. С. 122-129. Doi: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.09.06.2023.19>
3. Козмуляк К. Правове регулювання охорони довкілля під час збройних конфліктів на прикладі України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: *Право*. 2022. № 1 (73). С. 174-180. Doi: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.73.28>
4. Чудненко В. О. Відновлення об'єктів природного навколишнього середовища від військових дій в післявоєнний період. *Наукові записки*. Серія: *Право*. 2022. № 13. С. 176-181. Doi: <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2022-13-176-181>
5. Гончарова О. В., Мельниченко С. Г. Екологічний стан водних об'єктів півдня України за впливу російської агресії. *Водні біоресурси та аквакультура*. 2024. № 1 (15). С. 95 – 104. Doi: <https://doi.org/10.32782/wba.2024.1.8>
6. Melnychenko S., Bohadorova L., Okhremenko I., Kozychar M., Reznikova V. The dynamics of catching aquatic bioresources in the south of Ukraine: Analysis, challenges and prospects for their solution in the context of sustainable development. *Scientific Horizons*. 2024. № 27 (8). Pp. 158-167. Doi: <https://doi.org/10.48077/scihor8.2024.158>.

<i>РОЗПОДІЛ КІЛЬКІСНИХ ПОКАЗНИКІВ ФІТОПЛАНКТОНУ ЗАПЛАВНИХ ВОДОЙМ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА ПІД ВПЛИВОМ РОБОТИ КАХОВСЬКОЇ ГЕС</i>	
Мінаєва Г. М., Коржов Є. І.	120
<i>ТЕХНОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ОБГРУНТУВАННЯ СТВОРЕННЯ УСТРИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ</i>	
Ящук А.О., Шевченко В. Ю.	128
<i>ОЧІКУВАНІ ПАРАМЕТРИ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА НА БАЗІ ПОВОЄННОГО ВІДНОСЛЕННЯ МАЛИХ ВОДОСХОВИЩ</i>	
Яковець С. М., Шевченко В. Ю.	132
<i>ВІДНОВЛЕННЯ РИБОГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОДОЙМИ КОМПЛЕКСНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ</i>	
Чапленко С.М., Шевченко В. Ю.	136
<i>ДО ПИТАННЯ ВПЛИВУ РЕЖИМУ РОБОТИ КОЛИШНЬОЇ КАХОВСЬКОЇ ГЕС НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН САБЕЦЬКОГО ЛИМАНУ</i>	
Коржов Є. І.	142
<i>ІНДЕКСИ ЯКОСТІ ВОДИ ЯК ЗАСІБ ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ</i>	
Заленська Є. А.	150
<i>ОЦІНКА МОЖЛИВИХ ЗМІН АЛЬГОЦЕНОЗІВ ЗАПЛАВНИХ ВОДОЙМ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА В РЕЗУЛЬТАТІ ЗНИЩЕННЯ ГРЕБЛІ КАХОВСЬКОЇ ГЕС</i>	
Коржов Є. І., Мінаєва Г. М.	154

РОЗДІЛ II ШЛЯХИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

<i>РЕЖИМ РОБОТИ КАХОВСЬКОЇ ГЕС, ЯК ОСНОВНИЙ РЕГУЛЯТОР ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ГИРЛОВОЇ ДІЛЯНКИ ДНІПРА</i>	
Коржов Є. І.	165
<i>ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ВОДНИХ ЕКОСИСТЕМ ПІВДНЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ</i>	
Мельниченко С. Г.	176